

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

із науково-методичної та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 05 » 09 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Рідномовна освіта з методикою навчання:

**Українська мова з методикою навчання,
Дитяча література з методикою навчання**

для студентів

спеціальності 013 Початкова освіта
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 013.00.01 «Початкова освіта» (скорочена програма підготовки)

Київ – 2022

Розробники:

Нежива Людмила Львівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти

Дубовик Світлана Григоріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти

Викладачі:

Нежива Людмила Львівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти

Паламар Світлана Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти

Дубовик Світлана Григоріївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри початкової освіти Факультету педагогічної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол № 6 від «31» 08 2022 року

Завідувач кафедри Геннадій БОНДАРЕНКО

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 013.00.01
«Початкова освіта»

«31» 08 2022 р.

Гарант освітньо-професійної програми 013.00.01 «Початкова освіта» Геннадій БОНДАРЕНКО

Робочу програму перевірено

«01» 09 2022 р.

Заступник декана Леся КУЗЕМКО

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» _____ 20__ р. Протокол №__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формою навчання	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рідномовна освіта з методикою навчання: Українська мова з методикою навчання, Дитяча література з методикою навчання		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Модуль 1. Українська мова з методикою навчання		
Загальний обсяг кредитів / годин	3 / 90	
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістовий модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, в тому числі:	90	90
Аудиторні	42	
Лекцій	4	2
Семінарських	10	4
Практичних	28	6
Лабораторних	-	-
Модульний контроль	6	
Семестровий контроль	15	
Самостійна робота	27	78
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен
Модуль 2. Дитяча література з методикою навчання		
Загальний обсяг кредитів / годин	2 / 60	
Курс	1	1
Семестр	1	1
Кількість змістовий модулів із розподілом:	2	2
Обсяг кредитів	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Лекцій	4	2
Семінарських	10	2
Практичних	14	4
Лабораторних	-	-
Самостійна робота	13	52
Семестровий контроль	15	
Форма семестрового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкриття наукових концепцій дидактико-методичних понять, методів і технологій навчання української мови й ознайомлення з літературними творами для дітей; формування особистості майбутнього педагога, який зорієнтований на професійний розвиток студентів сучасних закладів освіти; формування предметно-методичної компетентності, що уможливорює високий рівень педагогічної взаємодії суб'єктів освітнього процесу під час вирішення актуальних питань методики навчання української мови й літературного читання студентів спеціальності «Початкова освіта»; здатність на творчому рівні використовувати набуті знання із фахової методики, розв'язувати професійні задачі з урахуванням сучасних освітніх стратегій, фахових інтересів студентів та актуальних потреб початкової мовно-літературної освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

Відповідно до Освітньо-професійної програми 013.00.01 Початкова освіта за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 013 Початкова освіта дисципліна «Рідномовна освіта» забезпечує формування таких компетентностей:

1) загальних

ЗК-6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

2) спеціальних (фахових)

СК- 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

СК-2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, використовувати відкриті ресурси, інформаційно-комунікаційні та цифрові технології, оперувати ними в професійній діяльності.

СК-3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

СК-7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення мовно-літературної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти.

СК-9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

Результати навчання за дисципліною:

ПР-01. Організувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-04. Спілкуватися із професійних питань засобами державної мови в усній та письмовій формах, застосовувати в освітньому процесі прийоми збагачення усного й писемного мовлення молодших школярів.

ПР-05. Організувати освітній процес із використанням цифрових технологій та технологій дистанційного навчання молодших школярів, розвивати в учнів навички безпечного використання цифрових технологій та сервісів.

ПР-06. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної) та трансформувати їх у різні форми.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-09. Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПР-12. Застосовувати методи та прийоми навчання, інновації, міжпредметні зв'язки та інтегрувати зміст різних освітніх галузей (мовно-літературної) в стандартних і нестандартних ситуаціях професійної діяльності в початковій школі, оцінювати результативність їх застосування.

4. Структура навчальної дисципліни**Українська мова з методикою навчання***Тематичний план для денної форми навчання*

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	

Змістовий модуль 1							
Українська мова з методикою вивчення фонетики, лексикології й орфографії							
Тема 1. Теоретичні основи вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання»	7	2		2			3
Тема 2. Фонетика і методика навчання її в початковій школі	8			4			4
Тема 3. Лексикологія і методика навчання її в початковій школі	10		2	4			4
Тема 4. Орфографія і методика навчання її в початковій школі	10		2	4			4
МКР	2 год.						
	Усього	35	2	4	14		15
Змістовий модуль 2							
Українська мова з методикою вивчення основних розділів граматики							
Тема 1. Морфологія і методика навчання її в початковій школі	14	2	2	6			4
Тема 2. Морфеміка і методика навчання її в початковій школі	10		2	4			4
Тема 3. Синтаксис і методика навчання його в початковій школі	10		2	4			4
МКР	4 год.						
Семестровий контроль	15 год.						
	Усього	42	2	6	14		12
	Разом	90	4	10	28		27

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль 1							
Українська мова з методикою вивчення фонетики, лексикології й орфографії							
Тема 1. Теоретичні основи вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання»	14	2					12
Тема 2. Фонетика і методика навчання її в початковій школі	14		2				12
Тема 3. Лексикологія і методика навчання її в початковій школі	14			2			12
Тема 4. Орфографія і методика навчання її в початковій школі	14			2			12
	Усього	56	2	2	4		48
Змістовий модуль 2							
Українська мова з методикою вивчення основних розділів граматики							

Тема 1. Морфологія і методика навчання її в початковій школі	12		2				10
Тема 2. Морфеміка і методика навчання її в початковій школі	12			2			10
Тема 3. Синтаксис і методика навчання його в початковій школі	10						10
Усього	34		2	2			30
Разом	90	2	4	6			78

Дитяча література з методикою навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	МКР Модульний контроль	
1	2	3	4	5	6	7	
Змістовий модуль. Специфіка дитячої літератури та її значення в сучасному освітньому просторі							
Тема 1. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.	8	2	2	2	-	-	2
Тема 2. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання	6	-	2	2	-	-	2
Тема 3. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання	15	-	2	2	-	2/7	2
Змістовий модуль. Навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»							
Тема 1. Зміст і структура курсу «Літературне читання»	6	2	-	2	-	-	2
Тема 2. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання	4	-	2	2	-	-	
Тема 3. Методика читання творів різних жанрів	4	-	-	2	-		2
Тема 4. Типи уроків літературного читання	15	-	-	2	-	2/8	3
Тема 5. Система оцінювання досягнень молодших школярів з літературного читання. Діагностика рівня сформованості навички читання	2	-	2	-	-	-	
Усього годин	60	4	10	14	-	4/15	13

Тематичний план для заочної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт						
	Аудиторна						Самостійна
	Усього	Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	МКР Модульний контроль	
1	2	3	4	5	6	7	
Змістовий модуль. Специфіка дитячої літератури та її значення в сучасному освітньому просторі							
Тема 1. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду.		2	2	-	-	-	10
Тема 2. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання		-	-	-	-	-	10
Тема 3. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання		-	-	2	-	-	2
Змістовий модуль. Навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»							
Тема 1. Зміст і структура курсу «Літературне читання»		-	-	2	-	-	10
Тема 2. Методика читання творів різних жанрів		-	-	-	-	-	10
Тема 3. Типи уроків літературного читання		-	-	-	-	-	8
Тема 4. Система оцінювання досягнень молодших школярів з літературного читання. Діагностика рівня сформованості навички читання		-	-	-	-	-	2
Усього годин	60	2	2	4	-	-	52

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I

Українська мова з методикою вивчення фонетики, лексикології й орфографії

Тема 1. Лекція 1. Теоретичні основи вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання» (2 год.)

Наукові засади вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання» (у контексті нової української школи). Зміст курсу «Українська мова з методикою навчання». Загальна характеристика його основних розділів. Лінгвістичні основи курсу української мови. Загальна характеристика основних мовних понять. Поняття про мовні одиниці різних рівнів.

Лінгводидактичні основи початкового курсу української мови. Поняття про

принципи навчання української мови. Класифікація принципів навчання української мови. Поняття про загальнодидактичні принципи навчання української мови. Поняття про специфічні методичні принципи навчання української мови.

Класифікація методів навчання української мови. Різні підходи до класифікації методів навчання української мови: за джерелом знань (Д.О. Лордкіпанідзе, Є.Я. Голант, Н.М. Верзілін); за характером логіки пізнання (І.Я. Лернер); за рівнем проблемності засвоєння знань і рівнем учіння (М.І. Махмутов); на основі цілісного підходу до процесу – методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності (пояснення, інструктаж, розповідь, бесіда, робота з підручником, ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, вправи, проекти); методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, забезпечення успіху в навчанні, пізнавальні ігри, створення інтересу у процесі навчання, створення ситуації новизни, опора на життєвий досвід учня; стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні); методи контролю і самоконтролю у навчанні (усний, письмовий, тестовий, самоконтроль і самооцінка у навчанні) (Ю.К. Бабанський).

Поняття про форми організації навчальної діяльності учнів на уроках української мови. Загальна характеристика засобів навчання української мови. Поняття про освітні технології навчання і застосування їх на уроках української мови в початковій школі. Психолого-педагогічні умови впровадження освітніх технологій в освітньому процесі початкової школи на уроках вивчення української мови.

Організація інклюзивного навчання на уроках української мови.

Формувальне оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи на уроках української мови.

Основні поняття теми: принципи навчання, методи і прийоми навчання, форми навчання, засоби навчання, освітні технології навчання.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 4]

Додаткові [2, 4, 6]

Тема 1. Практичне заняття 1. Теоретичні основи вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання» (2 год.)

Тема 2. Практичне заняття 2-3. Фонетика і методика навчання її в початковій школі (4 год.)

Тема 3. Семінарське заняття 1. Лексикологія і методика навчання її в початковій школі (2 год.)

Предмет і завдання лексикології. Слово як мовна одиниця. Лексичне значення слова. Джерела української лексики. Лексичні значення слів. Тлумачення значення слів. Робота з тлумачним словником української мови. Склад лексики сучасної української мови з погляду походження її. Склад лексики сучасної української мови з погляду стилістичного вживання її.

Методика вивчення елементів лексикології у контексті нової української школи. Завдання вивчення лексикології в початковій школі. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. Організація вивчення лексикології на уроках української мови. Урок вивчення лексикології, мета уроку, цілі уроку, вимоги до уроку вивчення лексикології, види уроків вивчення лексикології. Словникова робота в початковій школі. Методика вдосконалення мовлення учнів на лексичному рівні. Словниково-логічні вправи.

Методика вивчення основних тем із лексикології з початкового курсу української мови: «Однозначні і багатозначні слова», «Пряме і переносне значення слова», «Синоніми», «Антоніми». Методика опрацювання фразеологічних одиниць із молодшими школярами. Методика проведення лексичного розбору в початковій школі.

Тема 3. Практичне заняття 4-5. Лексикологія і методика навчання її в початковій школі (4 год.)

Тема 4. Семінарське заняття 2. Орфографія і методика навчання її в початковій школі (2 год.)

Предмет і завдання орфографії. Правила правопису. Принципи орфографії. Фонетичний принцип орфографії. Морфологічний принцип орфографії. Історичний принцип орфографії. Семантичний принцип орфографії.

Орфографія і методика її вивчення у початковій школі (у контексті нової української школи). Методика вивчення груп орфографічних правил. Умови формування орфографічної грамотності молодших школярів. Психологічні основи методики навчання орфографії. Система орфографічних вправ і їх роль у набутті учнями міцних орфографічних навичок. Методика проведення орфографічного розбору.

Методика вивчення фонетичних написань. Методика вивчення морфологічних написань. Методика вивчення традиційних написань. Методика вивчення семантичних написань. Методика вивчення орфографічних правил у початкових класах Система орфографічних вправ на уроках української мови. Орфографічні розбори і методика їх проведення в початкових класах

Тема 4. Практичне заняття 6-7. Орфографія і методика навчання її в початковій школі (4 год.)

Змістовий модуль II

Українська мова з методикою вивчення основних розділів граматики

Тема 5. Лекція 2. Морфологія і методика навчання її в початковій школі (2 год.)

Морфологія як розділ граматики. Предмет і завдання морфології. Самостійні частини мови (іменник, прикметник, дієслово, числівник, займенник, прислівник). Службові частини мови (прийменник, частка, сполучник).

Методика вивчення морфології у контексті нової української школи. Методика вивчення самостійних частин мови. Методика вивчення службових частин мови.

Методика вивчення основних тем із морфології з початкового курсу української мови: «Іменник» у початкових класах (2 – 4 класи), «Прикметник» у початкових класах (2 – 4 класи), «Дієслово» в початкових класах (2 – 4 класи), «Числівник» у початкових класах (4 клас), «Займенник» у початкових класах (4 клас), «Прислівник» у початкових класах (4 клас). Методика проведення морфологічного розбору в початковій школі.

Основні поняття теми: самостійні частини мови, службові частини мови.

Рекомендовані джерела

Основні [1, 2, 4]

Додаткові [1, 3, 5]

Тема 5. Семінарське заняття 3. Морфологія і методика навчання її в початковій школі (2 год.)

Тема 5. Практичні заняття 8-10. Морфологія і методика навчання її в початковій школі (6 год.)

Тема 5. Семінарське заняття 4. Морфеміка і методика навчання її в початковій школі (2 год.)

Тема 6. Практичні заняття 11-12. Морфеміка і методика навчання її в початковій школі (2 год.)

Тема 7. Семінарське заняття 5. Синтаксис і методика навчання його в початковій школі (2 год.)

Тема 7. Практичні заняття 13-14. Синтаксис і методика навчання його в початковій школі (4 год.)

Дитяча література з методикою навчання

Змістовий модуль 1. Специфіка дитячої літератури та її значення в сучасному освітньому просторі

Тема 1. Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду

Традиційні та нові теми і жанри в українській дитячій літературі. Віршовані казки, казки-легенди, літературні казки в новітній літературі. Тема історичного минулого (переспів народних дум) у новітній літературі. Жанр шкільної повісті у новітній дитячій літературі. Повісті-казки про життя сучасної школи, про веселі учнівські пригоди. Жанр “шкільної повісті” у творчості В. Нестайка. Сучасні дитячі письменники. Особливості їх творчості.

Основні поняття теми: казка, казка-легенда, дума, повість, повість-казка, драматичний детектив.

Рекомендовані джерела:

Основна: 1, 3, 5.

Додаткова: 1, 2, 4.

Тема 2. Аналіз художнього твору на уроках літературного читання

Зміст поняття «аналіз художнього твору». Проблема шкільного аналізу художнього твору. Літературно-методичний аналіз тексту. Жанрова специфіка аналізу художнього твору. Види аналізу художнього твору на уроках літературного читання: услід за автором, пообразний, проблемно-тематичний, комбінований.

Основні поняття теми: аналіз художнього твору, види аналізу: услід за автором, проблемно-тематичний, пообразний, комбінований.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3

Додаткова: 2, 3, 4, 6.

Тема 3. Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання

Етап «до читання твору»: зняття труднощів техніки читання, підготовка до сприймання емоційно-естетичного змісту твору. Етап «у ході читання»: цілісне сприймання твору, повторне перечитування та аналіз, вторинний синтез. Етап «після читання»: включення прочитаного твору в систему раніше опрацьованих шляхом порівняння їх за змістом, художніми образами, засобами, настроєм.

Основні поняття теми: художній твір, художній образ, художній засіб.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 5

Додаткова: 2, 3, 4, 5.

Змістовий модуль 2. Навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»

Тема 1. Зміст і структура курсу «Літературне читання»

Державний стандарт початкової загальної освіти Нової української школи (мовно-літературна освітня галузь). Структура Типових освітніх програм з літературного читання. Зміст пояснювальної записки. Мета і завдання літературного читання. Сутність поняття «читацька компетентність». Принципи визначення змісту літературного читання. Змістові лінії програми. Державні вимоги до рівнів загальноосвітньої підготовки учнів із літературного читання. Система оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з літературного читання.

Основні поняття теми: Державний стандарт, шкільна програма, літературне читання, читацька діяльність, читацька компетентність, змістові лінії.

Рекомендована література:

Основна: 1; 5; 6

Додаткова, інтернет-ресурси: 1; 3; 4; 5

Тема 2. Методика проведення вправ на формування правильності, швидкості, усвідомленості, виразності читання

Види читання (голосне, мовчазне), їхнє значення. Якості повноцінної навички читання (правильність, швидкість, усвідомленість, виразність). Орієнтовні програмні вимоги до темпу читання. Критерії вимірювання та оцінювання швидкості читання. Критерії визначення розуміння прочитаного. Методика підготовки учнів до виразного читання тексту. Методика вивчення рівня сформованості навички читання.

Методика проведення вправ на формування правильності читання. Методика проведення вправ на формування швидкості читання. Методика проведення вправ на формування усвідомленості, виразності читання.

Основні поняття теми: читання як мовленнєва діяльність, навичка читання, якості читання, правильність читання, швидкість читання, усвідомленість читання, виразність читання, методика проведення вправ.

Рекомендована література:

Основна: 1, 5.

Додаткова: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 3. Методика читання творів різних жанрів

Жанрові особливості оповідання. Схема аналізу оповідання, в основі якого лежить вчинок. Ідеограма аналізу оповідання. Методика проведення бесід: вступної, аналітичної, узагальнювальної. Складання плану. Різні види переказу змісту твору. Робота з ілюстраціями до оповідання.

Жанрова специфіка малих фольклорних жанрів. Методика читання паремійних жанрів: загадки, прислів'я, приказки, лічилки, скоромовки. Розроблення уроків читання загадок (скоромовок, прислів'їв, приказок, лічилок).

Жанрові особливості оповідання. Схема аналізу оповідання, в основі якого лежить вчинок. Ідеограма аналізу оповідання. Методика проведення бесід: вступної, аналітичної, узагальнювальної. Складання плану. Різні види переказу змісту твору. Робота з ілюстраціями до оповідання.

Жанрові особливості казки та легенди. Види казок. Спільні та відмінні ознаки легенди і казки. Вимоги програми до літературного читання легенд і казок. Місце казок та легенд у змісті підручників «Літературне читання». Розроблення фрагментів уроків літературного читання легенд та казок.

Основні поняття теми: оповідання, казка, легенда, малі фольклорні жанри, схема аналізу, вступна бесіда, аналітична бесіда, план до переказу художнього твору, види переказу.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2, 3

Додаткова: 3, 4, 6

Тема 4. Типи уроків літературного читання. Інтегроване тематично-проектне

навчання

Типи уроків читання і вимоги до їх побудови. Варіативність побудови уроків читання за О.Я. Савченко: уроки вивчення творів одного жанру (вірша, оповідання, казки, легенди та ін.); уроки-сходинки до монографічного вивчення творчості письменника; уроки-інсценізації; уроки з ігровим сюжетом; уроки, на яких поєднуються різні види мистецтв (образотворче мистецтво, поезія, музика, вишивка); уроки-роздуми; інтегровані уроки; уроки-діалоги; уроки розвитку літературних здібностей; узагальнювальні уроки.

Основні поняття теми: урок літературного читання, вимоги до уроку літературного читання, типи уроків літературного читання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 3, 5, 6

Додаткова: 1, 6

Тема 5. Діагностика рівня сформованості навички читання

Індивідуально-диференційований підхід до формування навички читання. Здійснення діагностики за обраним критерієм. Зовнішня та внутрішня диференціація. Диференціація учнів за групами залежно від сформованості способів читання. Диференціація учнів залежно від рівня розвитку психічних якостей особистості.

Основні поняття теми: діагностика, диференціація, зовнішня диференціація, внутрішня диференціація, критерії оцінювання.

Рекомендована література:

Основна: 1, 2

Додаткова, інтернет-ресурси: 2, 3

6. Контроль навчальних досягнень

а. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (Українська мова з методикою навчання)

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модулі 1,2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	5	5
Відвідування практичних занять	1	14	14
Робота на семінарському занятті	10	5	50
Робота на практичному занятті	10	14	140
Виконання завдань для самостійної роботи	5	15	75
Виконання модульної роботи	25	3	75
	Разом	58	361
Максимальна кількість балів		361 балів	
Розрахунок коефіцієнта		3.61	

а. Система оцінювання навчальних досягнень студентів (Дитяча література з методикою навчання)

Види діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модулі 1,2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2
Відвідування семінарських занять	1	5	5
Відвідування практичних занять	1	7	7
Робота на семінарському занятті	10	5	50
Робота на практичному занятті	10	7	70
Виконання завдань для самостійної роботи	5	6	30
Виконання модульної роботи	25	2	50
	Разом	35	214
Максимальна кількість балів	214 балів		
Розрахунок коефіцієнта	2.14		

б. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ з/п	Завдання для самостійної роботи ЗМ 1	Кількість годин	Кількість балів
1.	Складіть обґрунтований перелік основних умінь, якими має володіти учень початкової школи із розділів: «Фонетика і графіка (Звуки і букви)», «Лексикологія», «Орфографія», «Граматика». У першій колонці зазначте вміння, а у другій – обґрунтування цих умінь.	7	5 5 5 5
2.	Розробіть фрагменти уроків із розвитку мовлення учнів під час вивчення різних частин мови у початковій школі (теми і клас – за вибором). Сформулюйте методичні рекомендації з формування культури мовлення молодших школярів. Упорядкуйте комплекс вправ і завдань із формування мовних умінь учнів початкової школи. Підготуйте методичні комплекти з відеоматеріалами та інтерактивними сторінками до однієї із навчальних тем (за вибором).	7	5 5 5 5
3.	Розробіть плани-конспекти уроків української мови із тем основних розділів: «Методика вивчення фонетики в початковій школі», «Методика вивчення лексикології в початковій школі»,	7	5 5

	«Методика вивчення орфографії в початковій школі», «Методика вивчення граматики в початковій школі» (теми і клас – за вибором) із застосуванням дослідницьких вправ і завдань.		5 5
4.	Опрацюйте зміст матеріалів підручника «Українська мова», Типової освітньої програми з української мови для початкової школи; основні розділи навчально-методичного посібника «Українська мова і мовлення в початковій школі»: «Слово. Значення слова», «Слово. Частини мови», «Звуки і букви» та підготуйте презентації.	6	5 5 5
	Разом	27	75

Дитяча література з методикою навчання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Кількість балів
Змістовий модуль 1			
1-3	Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду. 1. Підготувати повідомлення на тему «Сучасні письменники та їхні твори для дітей». 2. Підготувати буклет про твори для дітей сучасного письменника (на вибір за Типовою освітньою програмою). 3. Вивчити напам'ять 2 вірша (на вибір студента за програмою «Літературне читання»).	6	15
Змістовий модуль 2			
4	Проаналізувати особливості підручників «Літературне читання» для 3 класу (на вибір) за напрямками: коло читання, методичний апарат, рубрики, ілюстративний матеріал, формування умінь працювати з твором, наявність творчих завдань.	3	5
5	Діагностика рівня сформованості навички читання 1. Опрацювати матеріали щодо особливостей оцінювання на уроках літературного читання: - Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас). 2. На основі опрацьованого матеріалу підготувати тексти та тести до них для перевірки усвідомленості прочитаного.	1	5
6	Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart-дошки. Розробити інтегрований урок літературного читання (поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart-дошки).	3	5
	Усього:	13	30

с. **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання**

Модульний контроль здійснюється у формі тестування, письмової роботи та перевірки виконання завдань для самостійної роботи.

Тест – 25 питань для кожного студента. Кожна правильна відповідь на питання тесту оцінюється в 1 бал.

Письмова робота – 15 питань. Повна обґрунтована відповідь на кожне з питань оцінюється в 3 бали, часткова обґрунтована – 2 бали, часткова необґрунтована – 1 бал.

d. **Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (ЗМ 1, 2)**

Методика вивчення основних тем початкового курсу української мови:

1. Тема: «Особливості голосних і приголосних звуків».
2. Тема: «Голосні звуки, позначення їх буквами на письмі».
3. Тема: «Наголошені і ненаголошені голосні звуки».
4. Тема: «Ненаголошені голосні звуки».
5. Тема: «Приголосні звуки, позначення їх буквами на письмі».
6. Тема: «Дзвінки і глухі приголосні звуки».
7. Тема: «Тверді і м'які приголосні звуки».
8. Тема: «Склад» (2 клас).
9. Тема: «Наголос» (2 клас).
10. Тема: «Однозначні і багатозначні слова» в початкових класах.
11. Тема: «Пряме і переносне значення слова» в початкових класах.
12. Тема: «Синоніми» в початкових класах.
13. Тема: «Антоніми» в початкових класах.
14. Тема: «Іменник» у початкових класах (2 – 4 класи).
15. Тема: «Прикметник» у початкових класах (2 – 4 класи).
16. Тема: «Дієслово» в початкових класах (2 – 4 класи).
17. Тема: «Числівник» у початкових класах (4 клас).
18. Тема: «Займенник» у початкових класах (4 клас).
19. Тема: «Прислівник» у початкових класах (4 клас).
20. Тема: «Корінь» (3 клас).
21. Тема: «Префікс» (3 клас).
22. Тема: «Суфікс» (3 клас).
23. Тема: «Закінчення» (3 клас).
24. Тема: «Основа слова» (3 клас).
25. Тема: «Розповідні, питальні і спонукальні речення».
26. Тема: «Окличні і неокличні речення».
27. Тема: «Зв'язок слів у реченні».
28. Тема: «Головні члени речення».
29. Тема: «Другорядні члени речення».
30. Тема: «Однорідні члени речення».
31. Тема: «Розвиток мовлення учнів початкової школи».

Дитяча література з методикою навчання

1. Жанрові особливості творів для дітей сучасних письменників.
2. Змістові лінії Типової освітньої програми (літературне читання).
3. Завдання уроків літературного читання в початковій школі.
4. Навичка читання, шляхи її удосконалення.
5. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання у початковій школі.
6. Дидактико-методична доцільність етапів роботи над твором «До читання», «Під час читання», «Після читання».
7. Ліричні твори, методика їх аналізу.
8. Послідовність дій під час формування вміння складати план тексту.
9. Детальний переказ змісту прочитаного на уроках літературного читання.
10. Послідовність роботи з оповіданням на уроках літературного читання.
11. Стислий переказ змісту прочитаного на уроках літературного читання.
12. Вибірковий переказ прочитаного на уроках літературного читання.
13. Особливості читання творів пейзажної лірики.
14. Особливості формування в учнів уміння створювати словесні картини на основі прочитаного на уроках літературного читання.
15. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання у початковій школі.
16. Методика формування в учнів уявлення про жанрові особливості прислів'я, приказки.
17. Методика формування в учнів уявлення про жанрові особливості лічилки. Види робіт із лічилками на уроках літературного читання.
18. Жанрові особливості науково-художніх текстів, методика їх опрацювання.
19. Прийом «читання в особах», його значення для розуміння особливостей персонажів твору.
20. Види бесід на уроках літературного читання, їхнє значення і місце у структурі уроку.
21. Види наочності на уроках літературного читання, доцільність її застосування.
22. Особливості проведення словникової роботи на уроках літературного читання, її місце в структурі уроку літературного читання творів різних жанрів.
23. Види переказу на уроках літературного читання, вимоги програми до умінь користуватися кожним видом переказу.
24. Послідовність роботи з художнім твором на уроках літературного читання.
25. Методичні підходи щодо формування швидкості, усвідомленості читання, читання «мовчки».
26. Послідовність дій під час формування вміння складати план тексту.
27. Послідовність проведення аналізу художнього твору «услід за автором».
28. Особливості проведення вправ на формування чіткої вимови, доцільність їх застосування на уроці літературного читання.

29. Послідовність проведення «проблемно-тематичного» аналізу художнього твору.
30. Послідовність проведення «пообразного аналізу» художнього твору.
31. Формувальне оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з літературного читання.

е. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перекладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Українська мова з методикою навчання

Разом: лекції – 4 год., практичні заняття – 28 год., семінарські заняття – 10 год., самостійна робота – 27 год., модульний контроль – 6 год., семестровий контроль – 15 год..

Тиждень	1	2	3	4
Модулі	ЗМІ			
Назва модуля	Українська мова з методикою вивчення фонетики, лексикології й орфографії			
К-сть балів за модуль	165 б.			
Лекції	1	2	3	4
Теми лекцій (відвідування – 1 бал)	Теоретичні основи вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання» (1 б.)			
Теми семінарських занять (відвідування робота під час заняття) 22 бали			Лексикологія і методика навчання її в початковій школі (11 б.)	Орфографія і методика навчання її в початковій школі (11 б.)
Теми практичних занять (відвідування робота під час заняття) 77 балів	Теоретичні основи вивчення курсу «Українська мова з методикою навчання» (11 б.)	Фонетика і методика навчання її в початковій школі (22 б.)	Лексикологія і методика навчання її в початковій школі (22 б.)	Орфографія і методика навчання її в початковій школі (22 б.)
Самостійна робота	40 балів			
Види поточного контролю	МКР 1 (25 балів)			
Підсумковий контроль	Відв. лекцій – 1 б., семін. – 2 б., роб. на семін. – 20 б., практ. – 7 б., роб. на практ. – 70 б., МКР – 25 б., сам. роб. – 40 б. Разом – 165 балів. Коефіцієнт – 1.65			

Тиждень	1	2	3	4
Модулі	ЗМ 2			
Назва модуля	Українська мова з методикою вивчення основних розділів граматики			
К-сть балів за модуль	196 б.			
Лекції	1	2	3	
Теми лекцій (відвідування – 1 бал)	Морфологія і методика навчання її в початковій школі (1 б.)			
Теми семінарських занять (відвідування робота під час заняття) 33 бали	Морфологія і методика навчання її в початковій школі (11 б.)	Морфеміка і методика навчання її в початковій школі (11 б.)	Синтаксис і методика навчання його в початковій школі (11 б.)	
Теми практичних занять (відвідування робота під час заняття) 77 балів	Морфологія і методика навчання її в початковій школі (33 б.)	Морфеміка і методика навчання її в початковій школі (22 б.)	Синтаксис і методика навчання його в початковій школі (22 б.)	
Самостійна робота	35 балів			
Види поточного контролю	МКР 2-3 (50 балів)			
Підсумковий контроль	Відв. лекцій – 1 б., сем. – 3 б., роб. на сем. – 30 б., практ. – 7 б., роб. на практ. – 70 б., МКР – 50 б., сам. роб. – 35 б. Разом – 196 балів. Коефіцієнт – 1.96			
Разом	Максимальна кількість балів (ЗМ 1 + ЗМ 2) – 361 б. Коефіцієнт – 3.61			

Дитяча література з методикою навчання

Разом 60 год.: лекції – 4 год., практичні заняття – 14 год., семінарські заняття – 10 год., самостійна робота – 13 год., МКР / ПК – 4 год. / 7 год., семестровий контроль – 15 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		
Назва модуля	Специфіка дитячої літератури та її значення в сучасному освітньому просторі				Навчально-методичне забезпечення навчального предмета «Літературне читання»		
Кіл-ть балів за модуль	139 б.				105 б.		
Лекції	1				2		
Теми лекцій	Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду. (1 бал)				Зміст і структура курсу «Літературне читання» (1 бал)		
Семінари	1		2	3	3	4	
Теми семінарських занять	Жанрові особливості української літератури для дітей: Проза (11 балів)		Жанрові особливості української літератури для дітей: поезія (11 балів)	Аналіз художнього твору (11 балів)	Змістова лінія літературного читання у програмах Р.Б. Шияна і О.Я. Савченко (11 балів)	Методичні посібники: особливості уроку літературного читання. (11 балів)	
Практичні	1	2	3	4	5	6	7
Теми практичних занять	Творчість Зірки Мензатюк (11 балів)	Творчість Лесі Ворониної (11 балів)	Творчість Олександра Дерманського (11 балів)	Основні етапи роботи з художнім твором на уроках літературного читання (11 балів)	Особливості структури інтегрованого уроку літературного читання (11 балів)	Методика читання казки і легенди на уроках літературного читання (11 балів)	Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання (11 балів)
Самостійна робота	Жанрова специфіка української дитячої літератури новітнього періоду (10 балів)			Особливості змісту програми курсу «Літературне читання» (5 балів)	Особливості змісту підручників «Літературне читання». (5 балів)	Розроблення сценаріїв інтегрованих уроків літературного читання поезії, оповідання, казки із застосуванням Smart- дошки (5 балів)	Діагностика рівня сформованості навички читання (5 балів)
Види поточного контр.	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)		

Усього за змістові модулі: 214 б. РК –2,14

7. Рекомендовані джерела

Українська мова з методикою навчання

Основні

1. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі / М.С. Вашуленко. – К. : Видавничий дім «Освіта». 2020. – 178 с.
2. Методика навчання української мови в початковій школі : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / За наук. ред. М.С. Вашуленка. – К. : Літера ЛТД, 2020. – 364 с.
3. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / За заг. ред. Бібік Н.М. – К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с.
4. Типові освітні програми для закл. загальної середньої освіти: 2 – 11 класи: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/tipovi-osvitni->

programi-dlya-2-11-klasiv

5. Шкурятяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова : Модульний курс: навч. посіб. – К. : Вища шк., 2017. – 823 с.

Додаткові

1. Білоусенко Т. І. Проблемно-ситуативні завдання на уроках української мови : посібник для вчителя / Т. І. Білоусенко, В. В. Явір. – К. : Освіта, 2020. – 128 с.
2. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://base.kristti.com.ua/?p=4749.ua/?p=4749> – Назва з екрана.
4. Методика викладання української мови: навч. посібник /С. І. Дорошенко, М.С. Вашуленко, О.І. Мельничайко та ін.; за ред. С.І. Дорошенка. – 2-е вид. перероб. і допов. – К. : Вища шк., 2020. – 398 с.
5. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посібн. / О. Пономарів. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Либідь, 2019. – 240 с.
7. Тоцька Н.І. Фонетика української мови та її вивчення в початкових класах / Н. І. Тоцька. – К. : Вища. шк. – 2020. – 176 с.
8. Українська мова з методикою навчання в початкових класах: Інтегрований курс : підручн. / за ред.: А.П. Каніщенко, Г.О. Ткачук. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – К. : Промінь, 2018. – 232 с.

Дитяча література з методикою навчання

Основні:

1. Качак Т. Українська література для дітей та юнацтва : підруч. / Т. Качак. – К. : ВЦ «Академія», 2018. – 2-ге вид. – 352 с.
2. Марко В. Аналіз художнього твору : навч. посіб. / В. Марко. – К. : ВЦ «Академія», 2015. – 2-ге вид. – 256 с.
3. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 160 с.
4. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. – 192 с.

Додаткові:

1. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей : підруч. К. : ВЦ «Академія», 2014. 2-ге вид. 416 с.
2. Мартиненко В.О. Індивідуальний підхід до формування і розвитку навички читання молодших школярів : метод. посіб. К., 2020. 88 с.
3. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання : навчально-методичний посібник / Старагіна І.П., Терещенко В.М., Панченков А.О. Харків: Соняшник, 2020.176 с.
4. Руснак І. Є. Український фольклор. 2-ге видання, стереотипне / І.Є. Руснак. К. : ВЦ «Академія», 2012. 2-ге вид. 304 с.

5. Савченко О.Я. Система міжпредметних завдань на уроках з літературного читання : метод. посіб. К., 2020. 104 с.

Додаткові Інтернет-ресурси

1. Державний стандарт початкової загальної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>
2. Електронні версії підручників для учнів 4 класів. Літературне читання [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv-dlya-uchniv-4-h-klasiv/ukrayinska-mova-literaturne-chitannya/>
3. «Знання у дії» у навчально-методичних комплексах з Літературного читання Савченко О.Я. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.osvita-dim.com.ua/index.php?form_page=14420
4. Ключові тези орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 1-4 класів (Наказ МОН від 19.08.2016 № 1009 "Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 21.08.2013 №1222") та методичних рекомендацій до оновлених програм початкової школи (1-4 клас) (Лист МОН України від 17.08.2016 №1/9-437). – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/ru/about-ministry/normative/6026->
5. Оновлені програми для початкової школи 2019–2020 н.р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/pochatkova-shkola/onovleni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli-1-4-klasiv>
6. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 1, 2 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/hrestomatiya_ukr-lit-1-2klass.pdf
7. Хрестоматія сучасної української дитячої літератури для читання в 3, 4 класах серії «Шкільна бібліотека» / укладач Стус Т.В. – Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/pochatkova/hrestomatiya_ukr-lit-3-4klass.pdf